

De Stadsheraut

IN DIT NUMMER

VAN DE VOORZITTER	1
VERSLAG OPENBARE LEDENVERGADERING 14/3	2
WORDT KIEVITENLAAN VAKANTIEPARK?	4
ZLMTOUR START IN VEERE	4
ONDERNEMERS IN VEERE	5
OPEN TUINENWEEKEND	6
BOEKRECENSIE	7
ZANDDIJKSE STRAATNAMEN (2)	8

VAN DE (WND) VOORZITTER

Voor u ligt een nieuwe Stadsheraut met interessante artikelen. Jan Midavaine heeft een vervolg geschreven op zijn eerdere verhaal over de straatnamen in Zanddijk. Jan Paul Loeff heeft weer een mooi boek onder de aandacht gebracht. En uiteraard willen wij u attenderen op het Open tuinen weekend in juni. Ruud Backx en Gerwin Hament brengen in hun serie over ondernemers in Veere de eigenaren van de Marquis van Veere in het voetlicht. Het bestuur zit ook niet stil. Naast leuke zaken zoals de opening van de jeu de boules baan en de markering van de herinrichting van het Oranjeplein met de onthulling van het Veteranenmonument zijn we in een gevecht gewikkeld met de gemeente over de status van de appartementen aan de Kievitenlaan. U leest daar meer over in een korte samenvatting door Tjeerd Kuiper.

LEDENVERGADERING

Omdat in juni de meerderheid van het bestuur op vakantie is, we zijn nog steeds incompleet omdat er geen voorzitter is aangemeld, slaan we de vergadering in juni over. Als u onderwerpen heeft die behandeld moeten worden door het bestuur kunt u die mailen naar ons adres info@stadsraadveere.nl of gewoon per brief naar de secretaris.

CONTACT

Secretariaat Stadsraad Veere
Warwijksestraat 11, 4351BE Veere
Telefoon : 06 - 54242873

E-mail: info@stadsraadveere.nl
Website: www.stadspleinveere.nl
Stadsheraut: Nico van Rijswijk

VERSLAG OPENBARE STADSVERGADERING

14 maart 2022, 't Akkoord, Veere

Aanwezig

Bestuur Stadsraad

Nico van Rijswijk (plv. voorzitter)
Elly Boeckhout (penningmeester)
Tjeer Kuiper (notulist)
Ruud Backx (lid)
Verontschuldigd
Gerwin Hament (lid)

Gemeente Veere

Pieter Wisse (Kernwethouder)
José de Buck (raadslid DTV)
Ad Maris (Fractievoorzitter SGP/CU)
Leen Meijers (Raadslid CDA)
Geert Francke (Gemeente Veere)
Raymont Versloot (Gemeente Veere)

Aantal aanwezigen: 40

1. **Opening: 19.30 uur**
2. **Vaststellen agenda: Zie Stadsheraut. Punt 9: Jan Roggeveen is helaas verhinderd. Bas Vooijs zal een toelichting geven.**
2. **Notulen van de vorige ledenvergadering: Geen aanvullingen of opmerkingen. .**
4. **Mededelingen**
  - *Stadhuisbeelden.* We wachten nog op de nieuwe beelden. De oorspronkelijke beelden uit 1518 van Michiel Ywijnz en hun vervangers uit 1932 van Wenckebach zijn te bewonderen in de Schotse Huizen en de Grote kerk.
  - *Facebookpagina Stadsraad Veere.* Deze wordt druk bezocht. Maak er gebruik van om snel een bericht te plaatsen. De berichten worden alvorens plaatsing wel goedgekeurd hetgeen enige vertraging kan geven.
  - *Gebiedsvisie Veerse meer.* Jan Paul Loeff zal daar een volgende keer meer over vertellen.
  - *Verlichting gebouw skibaan.* Deze is foei lelijk maar we kunnen er weinig aan doen.
  - *Jeu de boulesbaan (Oliemolenstraat).* Andrea Houmes: de verwachte oplevering is in April. Het is een openbare baan en iedereen mag hem gebruiken.
  - *Kabels in het Veerse meer voor offshore windmolenparken.* Deze worden op 7 meter diepte gelegd en de aanleg zal naar verwachting weinig hinder opleveren. Naar verwachting wordt er later een 2e kabel gelegd.
5. **Financiële verantwoording**

De kascommissie heeft de financiën voor het jaar 2021 gecontroleerd en in orde bevonden met twee suggesties 1) ten aanzien van de balans (VIDL geld gescheiden opvoeren) en 2) ten aanzien van de besteding van het aanzienlijke overschot op de rekening. De commissie stelt voor om het bestuur decharge te verlenen voor het gevoerde financiële beleid in 2021. De vergadering gaat hiermee akkoord.

De voorzitter bedankt de kascommissie. Peter Henderikx treedt af. Andrea Houmes en Maurits de Brauw zijn bereid in de kascommissie 2022 zitting te nemen. Ludo van Oijen is vervanger.
6. **Een nieuwe voorzitter?**

Er hebben zich geen kandidaten gemeld voor de functie en deze blijft dus vacant. Jan Paul biedt aan om de redactie van de Stadsheraut op zich te nemen. Andrea suggereert om van het voorzitterschap een duo baan te maken.
7. **Openbare werkzaamheden – wat vindt u er van?**

Het gaat om wegwerkzaamheden op het Bastion, de Kapellestraat en omgeving, bij de Campveerse toren en op het Oranjeplein. In het algemeen was de vergadering tevreden over de uitvoering met de volgende suggesties:

  - * *Kunnen er wat grotere boompjes aangeplant worden? Anders zien we nooit de resultaten (boompje groot..)*
  - * *Gaat de Kapellestraat opnieuw open als er glasvezel komt? Dat is waarschijnlijk niet te voorkomen.*
  - * *Het puin waarmee de gaten na de wegwerkzaamheden worden opgevuld bevat veel andere afval zoals PVC, plastic pijpen en kabels. Dat zou eigenlijk niet mogen.*
8. Nieuwe woningen op het Oranjeplein (Woonhof 't Bolwerk)
Raymond Verloot (gemeente Veere) geeft een korte toelichting: het belangrijkste is het hele plan

(dus niet alleen het woonhof) voor het Oranjeplein door te rekenen. Hierbij is ook anderen zoals de SBH betrokken. Naar verwachting is dat afgerond voor de zomervakantie. De vergadering had een aantal zorgpunten en suggesties:

- Worden de woningen niet te duur voor starters? De grondprijs en het beeldkwaliteitsplan werken prijsverhogend.
- Kan er in de nieuw aan te leggen haven ruimte gemaakt worden voor de oude veerboot van het Elisabeth Veer.
- Is bouwen op het (kleine) Oranjeplein echt nodig? Of kunnen we beter gebruik maken van bestaande woningen die nu als dubbele woning gebruikt worden of die verhuurd worden aan toeristen. De stad loopt daardoor langzaam leeg! Handhaven op woninggebruik is noodzakelijk om niet langzaam een vakantiepark te worden.
- Is er mogelijke verstrengeling van belangen van het bestuur van de Stadsraad met de initiatiefnemers van het woonhof? Antwoord: er is geen financiële verstrengeling. De ontwikkeling van het Oranjeplein met daarin het woonhof wordt in de Stadsraad behandeld door Gerwin Hament en die staat buiten de initiatiefgroep.

9. **Beheer Boomgaard**

Bas Vooijs gaf een korte toelichting. Voor het onderhoud van de boomgaard doet hij een oproep voor vrijwilligers.

10. **Carillonbespelingen stadhuis**

In het algemeen is er veel waardering voor onze beiaardier David van de Vlies. Wat vaker een ander deuntje zou fijn zijn. Pieter Wisse bespreekt de informatie uit de vergadering met de beiaardier.

10. **Voorstel reductie verkeersborden – Veere autoluw**

Het bestuur stelt voor om de Wagenaarstraat voor gemotoriseerd verkeer te verbieden (m.u.v. bestemmingsverkeer) door plaatsing van geschikte verkeersborden. Dan zullen navigatiesystemen het verkeer niet meer door de Wagenaarstraat leiden maar direct Veere uit. Een alternatief zou eenrichtingsverkeer in de Wagenaarstraat zijn maar dit geeft elders problemen. Of het echt rustiger wordt is de vraag. Verkeersregelaars hielpen goed maar of alleen verkeersborden een zelfde effect hebben is de vraag? Toch lijkt het bestuursvoorstel de beste stap voorwaarts en het werd door de vergadering ondersteund.

11. **Rondvraag**

- Wat is de status Mijnenmagazijn? Antwoord: onbekend.
- Kunnen we “fout wonen” beter handhaven? Antwoord: dit is uitermate lastig om te handhaven. Toeristisch verhuren mag niet. Inwoners kunnen dat melden bij de gemeente. Dan kan boete volgen. Maar de gemeente Veere is erg aantrekkelijk. Toerisme zal naar verwachting nog geweldig groeien.
- Sommige huizen in Veere zijn in (zeer) slechte staat. Wat kan de gemeente daar aan doen? Antwoord: Lastig om de eigenaar aan te pakken. Via monumentenzorg is er een beperkte mogelijkheid de eigenaar aan te spreken.
- Zijn er toeristische oplaadplekken voor e-fietsen? Zijn zeer beperkt aanwezig bij de Horeca. Beschadiging auto's geparkeerd op de Kaai door fietsen die langs het schelpenpadje de Kaai op rijden. Kan het padje niet afgesloten worden? Antwoord: dit is met de gemeente besproken en niet effectief uit te voeren. De doorgang moet namelijk altijd groot genoeg blijven voor kinderwagens en rolstoelers en dan kunnen fietsers er ook langs.
- Worden de gekapte bomen langs de Oude Veerse vervangen? Antwoord: er wordt gekeken naar het opnieuw inrichten van de weg: smaller en 30km/uur? Nieuwe bomen plaatsen op grond van Nieuw Sandenburgh is misschien ook een mogelijkheid.
- Wat is de status van het verzoek om de wallen bij het Bastion rolstoelvriendelijk bereikbaar te maken en meer aandacht te geven aan het onderhoud van de voetpaden. Antwoord: heeft de aandacht van de gemeente.
- Wat is de status van het eendenhok? Nog geen voortgang. Twee vrijwilligers willen daar hun schouders onder zetten. Budgettair is het mogelijk dat de Stadsraad de nieuwe behuizing financiert.
- Bovenstaande punten zal de stadsraad meenemen gedurende de Veerse schouw met de gemeente later dit jaar.

Voor Pieter Wisse is dit de laatste Stadsraadvergadering die hij bijwoont in deze termijn als kernwethouder. Het was hem een bijzonder genoeg kernwethouder te zijn van de kern Veere. Ook Ad Maris neemt afscheid als gemeenteraadslid.

De voorzitter bedankt beide heren voor de getoonde interesse en bijdragen.

WORDT DE KIEVITENLAAN EEN VAKANTIEPARK?

Tjeerd Kuiper

B&W is in principe akkoord gegaan met een aanvraag van belanghebbenden om recreatieve verhuur van de appartementen aan de Kievitenlaan formeel mogelijk te maken. De huidige bestemming van de appartementen (bestemmingsplan 2012) is “wonen”. Ze mogen formeel niet recreatief verhuurd worden. En dat gebeurt momenteel volop. Een belangrijke reden van belanghebbenden is dat met recreatieve verhuur veel geld te verdienen is, soms bijna € 2000 per week.

Uit de openbare gegevens van het Kadaster blijkt dat 29 eigenaars pas na 31-12-2012 eigenaar geworden zijn van een appartement. Zij hebben vóór de aankoop kennis kunnen nemen van het huidige bestemmingsplan en het verhuurverbod. Onder hen bevinden zich vele van de aanvragers van de omgevingsvergunning. Dat is ook logisch want waarom zou men verzoeken om “strijdig gebruik” als men volgens de overgangsregeling “legaal verhuurt”.

De Stadsraad, de Stichting Veere en een aantal particulieren in Veere hebben de gemeente schriftelijk laten weten dat zij tegen het besluit van B&W zijn. De brieven met de argumentaties vindt u op onze website “Stadsplein Veere”. Tevens is de gemeente verzocht handhavend op te treden, dat wil zeggen zodanig dat “recreatieve verhuur” stopt.

In het kort volgt hier onze argumentatie:

- De 43 woningen/appartementen aan de Kievitenlaan zijn zeer geschikt voor mensen met een smallere beurs zoals starters, pas gehuwden en ouderen. Er is in de gemeente een groot tekort aan dit soort woningen.
- De leefbaarheid van (de kern) Veere is gebaat bij een toestroom van (jongere) mensen. Die zouden in de appartementen kunnen wonen.
- Het toestaan van recreatieve verhuur heeft een sterk prijsopdrijvend effect van het vastgoed en de onderhoudskosten. Daardoor komen de appartementen buiten het bereik van eerder genoemde groepen te liggen. Bestaande vaste bewoners vertrekken vanwege de toenemende kosten, een trend die al jaren gaande is.
- De belangen van de overgebleven vaste bewoners, die de negatieve effecten van recreatieve verhuur direct ondergaan, worden ernstig geschaad omdat de gemeente de bepalingen in het bestemmingsplan niet wenst te handhaven.
- Het toestaan van recreatieve verhuur verhoogt de toeristische druk in Veere en dat tast de leefbaarheid aan.
- Het beleid van de gemeente (zie het programma van het nieuwe College van B&W) is expliciet gericht op leefbaarheid in de kernen en die hangt af van de beschikbaarheid van woningen voor vaste bewoning. Het besluit (van het vorige) College van B&W aangaande de Kievitenlaan is hiermee in flagrante tegenspraak.

We hopen het nieuwe college en de nieuwe raad te kunnen overtuigen dat het B&W besluit teruggedraaid moet worden en dat er handhavend opgetreden moet worden om de woonomgeving van bestaande bewoners te beschermen.

ZLM-TOUR START IN VEERE 9 JUNI 2022

Tekst: gemeente Veere

De Tacx Pro Classic ronde (rondje midden Zeeland), welke in het verleden in de gemeente Veere werd georganiseerd, is geadopteerd door de ZLM tour. Deze ZLM etappe vindt plaats op donderdag 9 juni. De organisatie is in handen van Libema. Gemeente Veere heeft voor de organisatie van de etappe, die van stad Veere naar Goes loopt, een subsidie verleent van €7.500. De etappe wordt gestart in de gemeente Veere. De stad Veere is de startlocatie. Deze etappe past binnen het sportbeleid;

sportevenementen die inspireren, en wordt ook gesteund door de provincie Zeeland. De organisatie wil een leuk sportevenement voor de inwoners organiseren die rekening houdt met de op dat moment geldende COVID maatregelen.

In 2021 zou ook deze etappe worden georganiseerd, echter is deze toen geannuleerd vanwege de toen geldende COVID maatregelen.

De gemeente heeft een faciliterende en ondersteunende rol. Ook zorgen we er voor dat de lokale partijen geïnformeerd en betrokken worden bij dit evenement.

Impact stad Veere

De start en het gereed maken van de faciliteiten gebeuren allemaal op 1 dag. Nadat de etappe is begonnen, gaan alle teams, auto's, crew, podium etc. mee. Dus alles wordt direct na de start opgeruimd en verplaatst. De extra prullenbakken en dranghekken worden geclusterd en opgehaald door de gemeentelijke buitendienst.

Er wordt rekening gehouden met huidige parkeervergunningen en faciliteiten en de routes van en naar inwoners en de huisarts. De start zal alleen in de ochtend voor impact zorgen. Na de middag is er nergens meer hinder (voor zover dit er is) en kan alles weer gebruikt en ingezet worden zoals gewend.

Een paar dagen van tevoren wordt er duidelijk gemaakt met borden dat er minder parkeerplaatsen zijn op 9 juni op een deel van de parkeerplaats Kanaal. Op de dag zelf worden dit parkeerterrein deels afgesloten voor de bezoekers van stad Veere. Diezelfde middag is dit parkeerterrein weer beschikbaar.

Startlocatie

De opstelplaats voor de wielrenners is op de Kaai. Vandaar gaan ze direct Veere uit. Er worden dus géén extra rondjes door Veere gereden. De volgauto's rijden via het Oranjeplein om vervolgens achter het peloton aan te sluiten. Naast de opstelplaats komt een podiumwagen te staan waar de wielrenners zich moeten aanmelden.

De start zal zo rond 12.00u plaatsvinden. Hierna is dus direct de afbouw die tot +/- 14.00u duurt.

Beknopt tijdschema 9 juni

Donderdag 9/6 2e Etappe Veere - Goes

07.00 – 11.00 uur Opbouw Veere

12.00 – 16.20 uur 2e etappe

12.00 – 14.00 uur Afbouw Veere

ONDERNEMERS IN VEERE

Marquis van Veere, van alle markten thuis
Gerwin Hament

In het Rijksmonument aan de Markt met de voorgevel van 1778 en de naam "De Oude Pastorie", waar tot zijn dood Leonard den Beer Poortugael resideerde, is vorig jaar, na een flinke opknapbeurt, de "Marquis van Veere" gevestigd door Jan Eggebeen en Joleen Smitshoek.

Na vele jaren samen met de KLM rond de wereld te hebben gevlogen als "cabine crew" hebben zij in 2020 het besluit genomen het roer om te gooien. Het pand op de Markt stond al tijdje te koop en velen hebben er gekeken. Zo ook Jan en Jolien die op slag verliefd waren op deze unieke plek. Zij zagen direct de mogelijkheden om in dit pand hun bedrijf verder op te bouwen. Ze kenden Veere al goed, want 5 jaar hebben ze een jaar in de "De Gulden Garnaele" aan het begin van de Markt gewoond.

Joleen vertelt dat het idee van een winkel is begonnen als een hobby. Tijdens de vele verre reizen voor haar werk, raakte ze geïnspireerd door de lokale kleding en goederen die zij er aantrof en besloot deze te gaan verkopen in een winkel in Westkapelle en later ook in Middelburg. Het assortiment wordt aangevuld met mooie merken en leuke spullen, waarbij het criterium is, dat zij het vooral zelf mooi vindt.

Alle mooie items komen goed tot hun recht in het prachtige interieur.

Jan en Joleen vinden het fantastisch om in Veere te wonen en hun zaak te hebben. De mooie omgeving waar je kunt wandelen en genieten van de natuur, en de prachtige oude huizen spreekt hen erg aan. Opvallend vinden ze hoe mooi alles onderhouden wordt. Wat Jan ook als een groot voordeel ziet van wonen in Veere is de rust die weer terugkeert als de dagjesmensen weer vertrokken zijn.

Naast veel lof over Veere is er toch ook nog een puntje van kritiek. In hun 2 jaar in Veere hebben ze in de winkel vaak een opmerking over het hoge tarief voor het parkeren gekregen en in de winter valt het hun op hoeveel huizen niet bewoond zijn, dit is slecht voor het op peil houden van de voorzieningen en de leefbaarheid.

Over voorzieningen gesproken sinds kort hebben deze twee ondernemers een chocolaterie toegevoegd naast hun conceptstore. Hiermee is voor hen een lang gekoesterde wens uitgekomen. In de voormalige garage bevindt zich een winkeltje met heerlijke producten. Bij de koffie kreeg ik al een paar chocolaatjes te proeven en dat smaakte zeker naar meer.

Ontzettend leuk om zulke ondernemende mensen te ontmoeten die een hele fijne plek hebben gecreëerd op onze Markt!

OPEN TUINENWEEKEND VEERE

Dit jaar dan nu echt de 13e editie op zaterdag 11 juni (11-17 uur) en zondag 12 juni (12-17 uur). In het tweede weekend van juni vormt Veere Stokrozenstad het bloemrijke decor voor het jaarlijks terugkerend open tuinenweekend. Naar goede traditie stellen tien particuliere eigenaren hun 'Zeeuwse hofjes' open voor publiek. Van ommuurde binnenplaats tot landelijk vergezicht: iedere tuin heeft zijn eigen karakter. De tuinenroute voert langs de pittoreske steegjes van Veere die, bezaaid met stokrozen, een spectaculaire aanblik bieden. MUZIEK/CURIOSA/STEKJES Diverse tuinen bieden iets extra's!

ROUTE :De totale route is prima te voet of per fiets af te leggen. De stadskern en het buitengebied zijn per auto bereikbaar, maar houdt u aan de lokale parkeerregels. Wandelliefhebbers hebben de mogelijkheid aan te sluiten op de rondgang over de historische stadswallen en/of de wandelroute door het Veerse krekengebied. Bekijk de folder met route [link volgt t.z.t.]

TOEGANG :De entree per tuin is € 2,-, een passe-partout voor alle tuinen kost € 10,-. De opbrengst van de entreegelden komt geheel ten goede aan de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. De kerk vormt het officiële startpunt van de tuinenroute en is tijdens het gehele weekend geopend, zodat bezoekers de prachtige, soms nog 17e-eeuwse inrichting kunnen bewonderen.

Een passe-partout is strikt persoonlijk en geeft toegang tot alle tuinen gedurende het gehele weekend. Zowel een losse entree kaart als een passe-partout koopt u in één van de deelnemende tuinen. Passe-partouts zijn ook verkrijgbaar in de Kleine Kerk, die als centraal informatiepunt dient. De aangegeven route die wordt opgenomen in de folder is slechts een indicatie: u kunt de tuinen in willekeurige volgorde bezoeken. Met het oog op spreiding van de bezoekers is dit zelfs aan te raden.

WANDELROUTE:Tijdens uw tocht langs de deelnemende tuinen bestaat de mogelijkheid aan te sluiten op de wandelroute over de Veerse stadswallen (met informatie over de roemrijke historie van Veere). Honden worden nergens toegelaten.

PARKEREN

De tuinenroute is voor liefhebbers van een kleine wandeling te voet af te leggen. Het buitengebied bereikt u ook per fiets of met de auto. Zie www.Veere-stad.nl voor parkeeraanwijzingen in het centrum van Veere. Let op: diverse parkeerplaatsen in het centrum zijn alleen voor vergunninghouders. De organisatie van het open tuinenweekend is niet aansprakelijk voor parkeerboetes.

BOEKRECENSIE

Titel Tot de Volgende! 25 jaar KNRM Station Veere

Auteur	Jet Idskes en anderen
Uitgever	Box 13B
ISBN	978 90 815958 7 2
Formaat	17 x 24 cm
Pagina's	196
Illustraties	Kleurenfoto's
Taal	Nederlands
Prijs	€ 20

Sinds vijftig jaar heeft Veere weer een reddingsstation van de Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij (KNRM). Weer, want voor de Veerse Gatdam ons afsloot van de zee lag hier ook een reddingsboot. Die vijftig jaar moet natuurlijk gevierd worden en dit boek is daar een uiting van. Voor wie de KNRM niet kent even een korte uitleg. Het is een organisatie met vrijwilligers die zich beschikbaar stellen om in geval van nood op het water te hulp te komen.

Vrijwilligers klinkt misschien amateuristisch maar dat is geenszins het geval. De KNRM wordt door professionals geleid en de vrijwilligers worden aan strenge eisen en opleidingen onderworpen. Het is een organisatie die onafhankelijk van de overheid opereert en dat zo wil houden in verband met de flexibiliteit. Ze werkt natuurlijk wel zeer nauw samen met de Kustwacht maar ze zijn onafhankelijk. Dit zeer prettig leesbare boek legt dit allemaal uit. Het vertelt van de mensen die in Veere deze taak uitvoeren en van hun materieel. Van de samenhang en kameraadschap binnen de club en van hoe mensen ertoe komen om dit 'werk' te gaan doen. Vrijwillig...niet vrijblijvend. Je krijgt als redder een pieper mee en je wordt ingeroosterd. Je familie en je werkkring moeten akkoord gaan want het betekent dat je op ieder willekeurig moment en bij iedere willekeurige weerstoestand opgeroepen kan worden.

Dit boek geeft een inkijkje in die vorm van leven en is echt een document over, en misschien wel een monument voor, de mensen van de KNRM. Er worden mensen aan het woord gelaten, reddingen beschreven die al dan niet goed aflopen en over opleiding maar ook over nazorg gepraat. Het staat stampvol goede foto's en er worden ook buitenstaanders en gereddenen aan het woord gelaten. De stijl is vlot en goed leesbaar maar van Jet Idskes, de auteur van het merendeel van het boek, verwacht ik niet anders. Hier en daar is de geografie en historie een beetje in de war (de Montfoortse Toren stond op de hoek bij wat nu het Kanaal door Walcheren is en niet tegenover de Campveersche Toren, dat was de Kruittoren) maar ja...je kan niet alles weten.

Er is echter één dissonant die ik niet over mijn kant wens te laten gaan. Een Belgische zeilster wordt in dit boek vol Zeeuwen die dag in dag uit met het water bezig zijn geciteerd als zeggende 'dat de Zeeuwen met hun rug naar de dijk leven'. Wat een gotspe in dit boek dat een heel ander soort Zeeuw beschrijft. Ze heeft blijkbaar niet door dat er twee soorten Zeeuwen zijn, de soort die ze beschrijft, want die zijn er echt, en de soort die hun hele leven met de zee en het water bezig zijn. Of omdat ze er hun geld verdienen zoals vissers en zeelieden, of omdat ze ervan houden en zich er mee bezig willen houden zoals KNRM redders, watersporters, sportvissers, zeepierenstekers, zeegroentesnijders en zo voorts. Veelal mensen die meer met het getij leven dan met dag en nacht.

En dit komt van een vrouw uit een land dat zich van zijn zee kust heeft afgesloten met een rij betonnen hoogbouw waar de bouwers van de Atlantikwall jaloers op zou zijn. Een land dat zich voor nautische ontspanning massaal op Zeeland richt. Ze zou zich misschien eens wat meer in Zeeland moeten verdiepen en met de mensen van de KNRM moeten gaan praten. Misschien dat ze dan niet zulke nonsens opdiept.

OK... ik heb het van mijn lever. Terug naar dit fantastische boek. Het is ruim gesponsord en daardoor komt de aanschaf geheel ten goede van de KNRM, station Veere. Een Veereenaar die het niet aanschaf zou zich moeten schamen. Eigenlijk zou iedere Zeeuw het moeten hebben zoals iedereen die op en om het water leeft Redder aan Wal zou moeten zijn van de KNRM. Het is bij het reddingsstation in de haven Oostwatering verkrijgbaar. Daar is op maandagavond altijd volk. Het staat helaas (nog?) niet op de website van de KNRM zelf.

Bedenk, zonder uw hulp redden ze het niet, daar bij de KNRM! Kopen dus.

ZANDDIJKSE STRAATNAMEN (2)

Jan Midavaine

Sandenburghlaan

Tot 1971 werden de bejaarden in Het Godshuis in de Kerkstraat gehuisvest. Na de invoering van de Wet op de Bejaardenoorden in 1963 moest het gebouw en de inrichting worden aangepast. Dat bracht dermate grote investeringen met zich mee dat het bestuur besloot tot nieuwbouw over te gaan. Bij Zanddijk werd een nieuw bejaardenhuis gebouwd dat de naam Nieuw-Sandenburgh kreeg. In juni 1971 werden de laatste twintig bewoners van Het Godshuis naar hun nieuwe onderkomen overgebracht. Kasteel Zandenburg, waar het zorgcentrum naar is vernoemd, stond aan de Gapingseweg. Het is als mottekasteel halverwege de 12e eeuw gebouwd en in de loop der eeuwen aanzienlijk vergroot en versterkt. Op 2 maart 1505 werd het gebouwencomplex door een grote brand getroffen. Hierbij werd onder meer de pas gebouwde voorburch in de as gelegd. Na het vertrek van de laatste bewoners, Jan van Bourgondië en zijn vrouw Louise de Croy, rond 1570 naar Gouda, raakte het kasteel in verval. Tijdens de 80-jarige oorlog werden in 1572 Waalse soldaten in het kasteel ingekwartierd. Van 1701 tot 1722 was op het kasteelterrein een varkenshouderij en een stijfelmakerij gevestigd. De naastgelegen kasteelberg, die de naam Konijnenberg had gekregen, werd toen illegaal afgegraven. De laatste resten van het kasteel zijn in 1812 door de Fransen verwijderd.

't Warmoeshof

In de gemeenteraadsvergadering van 27 april 1989 stelde het college van burgemeester en wethouders voor een nieuw aangelegde zijweg van de Sandenburghlaan de naam 't Warmoeshof te geven. Een warmoeshof is een groentetuin en vijfhonderd jaar geleden woonde in Het blau Huus aan de Veerseweg Willem Jacobszoon de wermoesman met zijn gezin. Tegenwoordig staat op deze plek de hofstede De Tijd Die Slijt van de familie De Nood. Willem is rond 1475 geboren en was lidmaat van de Sint-Petruskerk in Zanddijk. In de grote moestuin achter zijn huis verbouwde hij groente en fruit. In het laatste decennium van de vijftiende eeuw trouwde hij met Jacobmyne Michielsdochter, uit welk huwelijk rond de eeuwwisseling Leyn, Willem en Clarken werden geboren. Toen de jongens groot waren traden ze in het voetspoor van hun vader en werden ook groente- en fruitteler. In 1566 komen we de broers nog tegen, al woonden ze toen in het huis De Keutelhouck op de hoek van de Veerseweg en de tegenwoordige Sluisweg.

Okkerlust

Toen in de gemeenteraadsvergadering van 29 april 1989 het raadsvoorstel aan de orde kwam om een nieuw in aanbouw zijnde zijstraat van de Sandenburghlaan de naam 't Warmoeshof te geven, had raadslid Bram de Nood daarvoor nog een andere naam in gedachte. Hij kon zich nog goed herinneren dat ongeveer op die plek een gebouw had gestaan met de naam Okkerlust, dat kort voor de Tweede Wereldoorlog was gesloopt. De raad koos toch voor 't Warmoeshof, maar hield de naam Okkerlust in gedachte voor een volgende tenaamstelling van een straat in Zanddijk-oost.

Dat moment deed zich voor op 28 juni van datzelfde jaar. Navraag bij verschillenden oudere personen leert dat het huis Okkerlust in een boomgaard stond, ongeveer op de plek van het tegenwoordige huis Veerseweg 47. Waarschijnlijk zullen erbij wel okkers (walnoten) hebben gestaan. Niet helemaal zeker is of we op de bijgevoegde foto het huis Okkerlust zien.

Van Borselelaan

De Van Borsele's zijn van 1247 tot 1487 heren van Zandenburg, Veere en Zanddijk geweest. De eerste heer uit dit geslacht was Hendrik Wisse van Borsele, zoon van Nicolaas van Borsele, afkomstig uit het gelijknamig dorp. Hij volgde Simon van Zanddijk op die in 1247 gestorven was en geen wettige erfgenamen had nagelaten. Hendriks zoon Wolfert vergrootte zijn grondgebied door bij Veere grote stukken schor in te polderen. Tevens slaagde hij erin door een weloverwogen politiek de grondslag voor de aanzienlijke positie en rijkdommen van zijn geslacht te leggen. Tijdens de heersende Hoekse en Kabeljauwse twisten kozen de Van Borsele's partij voor de Kabeljauwen (stedelijke adel, trouw aan Willem V, red.), behalve Wolfert VI, die om politieke redenen de zijde van de Hoeken (plattelandsadel, trouw aan de moeder van Willem V, Margaretha, red) koos. Sinds Hendrik IV in 1466 tot admiraal van Zeeland was benoemd, was Veere tot het overlijden van Maximiliaan van Bourgondië in 1558 het centrum van de vloot. Door de economische bloei onder Hendrik IV en zijn zoon Wolfert VI groeide de stad uit tot de belangrijkste transitohaven in ons gewest. Het stadhuis op de Markt werd gebouwd en op de plaats van de oude kerk verrees een nieuwe. Intussen was kasteel Zandenburg van een eenvoudige motte uitgegroeid tot een groot versterkt kasteel, omringd door weiden, een boomgaard en een uitgebreid park.

Van Bourgondiëlaan

Na het overlijden van Anna van Borsele in 1518 ging het ambachtsleen over in Bourgondische handen. Drie generaties Bourgondiërs zijn daarna heer van Veere geweest. Allen waren admiraal en kapitein-generaal van de zee en ridder in de Orde van het Gulden Vlies. De eerste is Filips. Hij is rond 1460 geboren als zoon van Anton de 'Grote Bastaard van Bourgondië', een onwettig kind van Filips de Goede en Maria de la Viëville. Op 4 juli 1485 trouwde hij met Anna van Borsele. Om vijandelijke aanvallen te kunnen weerstaan liet hij de muren, vesten en poorten rond de stad versterken. Hij stierf op 4 juli 1498 in Brugge, waarna zijn lichaam werd

gebalsemd en naar Veere overgebracht. Daar werd hij aan de rechterzijde van het hoogaltaar in de kapel van Zandenburg begraven. Na het overlijden van Anna van Borsele op 8 december 1518 werd haar zoon Adolf op 23 januari van het volgende jaar als heer van Veere ingehuldigd. Adolf is in 1489 geboren. Hij was een van de medewerkers van de landvoogdes Margaretha van Oostenrijk en werd benoemd tot groot-baljuw van Henegouwen, admiraal van de Vlaamse Zee (1516) en lid van de Raad van State (1537). Door het uitrusten van oorlogsschepen heeft hij veel voor de bescherming van de haringvangst, koopvaardij en zeevaart gedaan.

In 1540 beijverde hij zich om de Schotse Stapel weer terug in Veere te krijgen nadat de Schotse kooplieden naar een andere haven waren uitgeweken. Pas een jaar na zijn dood kon zijn zoon Maximiliaan een nieuw stapelcontract afsluiten.

Adolf stierf op 7 december 1540, waarna Maximiliaan hem als heer opvolgde. Maximiliaan is op 28 juli 1514 in het huis van zijn grootouders in Bergen op Zoom geboren. In 1551 schonk hij de beker aan de stad die hij van zijn neef Maximiliaan van Egmond had geërfd. Van 1547 tot zijn dood in 1558 was hij stadhouder van Holland, Zeeland en West-Friesland. Op 21 oktober 1555 werd hij door Karel V tot markies verheven. Maximiliaan stierf op 4 juni 1558. Hij werd in het midden van het koor recht voor het hoogaltaar in de kapel van Zandenburg begraven. Alle pracht en praal die hij had gekend, had ook zijn keerzijde: door zijn grote hofhouding en uitbundige levensstijl was zijn nalatenschap zwaar belast met schulden.

Wolfertlaan

Hoewel er meerdere Wolferts van Borsele zijn geweest, is de Wolfertlaan vernoemd naar Wolfert VI, die van 1474 tot 1487 heer van Veere is geweest. Hij is rond 1430 geboren als zoon van Hendrik IV van Borsele en Janna van Halewijn. Op 21 januari 1445 trouwde hij op kasteel Zandenburg met de Schotse prinses Mary Stuart. Na haar overlijden op 20 maart 1465 trad hij op 17 juni 1468 in het huwelijk met Charlotte de Bourbon. Na het overlijden van zijn vader in 1474 volgde hij hem op als heer van Veere en admiraal en kapitein-generaal van de zee. Wolfert bekleedde hoge functies onder de Bourgondische hertogen Karel de Stoute en Maria van Bourgondië. In 1477 werd hij stadhouder over Holland en Zeeland en het jaar erna ridder in de Orde van het

Gulden Vlies. Als stadhouder koos hij de kant van de hoeken. Toen de Kabeljauwse baljuw van Rotterdam hem uit de stad verjoeg, werd hij door Maximiliaan van Oostenrijk ontslagen. Volgens een tijdgenoot was het stadhouderschap ook niets voor 'so een seer goedertieren sachtmoedich man'. Onder zijn bestuur zijn de Veerse vestingwerken met nieuwe muren en torens versterkt. Wolfert stierf op 29 april 1487 in Gent, waarna zijn lichaam naar Veere werd overgebracht, waar hij in de kapel van Zandenburg is begraven.

Mary Stuartlaan

Mary Stuart is rond 1432 geboren als dochter van de Schotse koning Jacobus I en Joan Beaufort. Ze was nog maar twaalf toen bevelhebber Lodewijk van Schengen de hoge eer kreeg haar in Schotland op te halen en naar Veere te brengen. Op kasteel Zandenburg werd ze door Hendrik IV met open armen ontvangen. Omdat Hendrik slechts één zoon had, was hem er alles aan gelegen om zijn nageslacht veilig te stellen. Zo werd Wolfert op 14-jarige leeftijd aan Mary uitgehuwelijkt. De plannen ervoor waren al twee jaar eerder gesmeed. De huwelijksvoltrekking vond plaats op 21 januari 1445 in de kapel van Zandenburg en daarna werd op het kasteel uitbundig feest gevierd. Uit alle steden uit de omgeving waren gasten gekomen, waaronder ook negen leden van het Middelburgse stadsbestuur. Als huwelijksgeschenk kreeg Wolfert van zijn vader een deel van zijn inkomsten en de Schotse koning schonk zijn dochter het graafschap Buchan. In 1451 beviel Mary van een zoon die naar zijn peetvader, Karel de Stoute, Carolus werd genoemd. De jongen was nog maar dertien toen hij tijdens zijn studie in Leuven plotseling overleed. Zijn lichaam werd naar Veere overgebracht, waar hij in de kapel van Zandenburg werd begraven. Korte tijd later, op 20 maart 1465, stierf ook Mary. Ze werd in een tombe aan de zuidzijde van het koor in de oude Onze-Lieve-Vrouwe Kerk in Veere bijgezet. Tijdens rioolwerkzaamheden in de Kapellestraat zijn haar beenderen op 6 juli 1938, samen met tientallen andere skeletten, tevoorschijn gekomen.

Charlotte van Bourbonlaan

Charlotte de Bourbon was de tweede vrouw van Wolfert VI van Borsele, die van 1474 tot 1487 heer van Veere is geweest. Charlotte is na 1443 geboren als dochter van Louis de Bourbon, graaf van Montpensier en Gabriëlle de la Tour d'Anvergne. Op 17 juni 1468 trouwde ze met Wolfert. Twee jaar later werd Louis geboren. Het knaapje was nog maar vier toen hij in mei 1474 de eerste steen voor de bouw van het stadhuis op de Markt mocht leggen. Hij overleed al op jonge leeftijd. Na hem werden er nog vier meisjes geboren, waarvan Anna de oudste en bekendste is. Charlotte de Bourbon stierf op 14 maart 1478 en is in de kapel van kasteel Zandenburg begraven. Als er weer nieuwe beelden aan de gevel op het stadhuis komen te staan, zijn Wolfert en Charlotte het derde en vierde beeld van links.

Janna van Halewijnpad

Janna van Halewijn was een dochter van Olivier van Halewijn, heer van Heemsrode en Marguerite de la Clijte. Op 26 december 1429 trouwde ze met Hendrik IV van Borsele, heer van Veere. In de tijd dat ze op kasteel Zandenburg woonde liet Hendrik in 1465 een groot park aanleggen. Hiervoor werden in Vlaanderen een grote hoeveelheid elzen, esdoorns, essen, eiken, olmen en hazelaars ingekocht. Ook breidde hij dat jaar de boomgaard met nog een flink aantal appelbomen uit en liet hij bij het kasteel een valkenhuis, een slachthuis en een nieuwe stal bouwen. De aanwezigheid van een valkenhuis wijst erop dat de valkenjacht een geliefde sport van de kasteelbewoners was. Een jaar later werd er aan het kasteel een nieuwe keuken gebouwd. Janna van Halewijn stierf op 31 december 1467 en is voor het sacramentshuis in het koor van de oude Onze-Lieve-Vrouwe Kerk in Veere in een tombe bijgezet. Als er weer nieuwe beelden aan de gevel van het stadhuis staan, zien we Hendrik en Janna als eerste en tweede van links.

Oude Bosweg

In een archiefstuk uit 1839 lezen we dat de Bosweg 'is loopende van het gehugt Zandijk tot aan de Bosche Heul'. Vandaar liep een pad rechtsaf naar de Veerse vestingwerken. In de middeleeuwen gaf de Bosweg toegang tot het uitgestrekte park van kasteel Zandenburg. Daarinstonden veel essen en olmen, waar ieder jaar een groot aantal reigers, kwaks (reigersoort), lepelaars en lijsters in broedden. In de jaren 1566/'67 liet Jan van Bourgondië veel bomen in het park kappen. Ze werden opgestookt in de haarden van het kasteel en een deel ervan werd in Veere verkocht. De bakkers stookten er hun ovens mee om broden en pasteien te bakken en de wagenmaker gebruikte het hout om zijn karren mee te repareren. In 1570 werden nog eens 15 olmen gekapt om er affuiten van te maken voor het geschut op het schip dat koningin Anna van Oostenrijk, vierde vrouw van Filips II, naar Spanje zou brengen. Door de bomenkap kreeg de wind vrij spel om het kasteel en richtte grote schade aan. Toen na het vertrek van Jan van Bourgondië naar Gouda in 1571 een onderzoek naar de gevolgen van de bomenkap werd gedaan, bleek de waarde van het kasteel met tweeduizend gulden te zijn verminderd. Tot ver in de 19e eeuw grensde aan de Bosweg één en een kwart hectare bos van de buitenplaats Borndal. Na de inundatie van Walcheren in 1944 werd een nieuwe Bosweg aangelegd.

Geldeloze pad

Het Geldeloze pad herinnert aan het gelijknamig pad dat tot het midden van de 20e eeuw bij Zandijk lag. Het begon aan het begin van de Zandijkseweg, liep een stuk in oostelijke richting en boog vervolgens om naar het zuiden. Op een kaart in de Gemeente-Atlas van Jacob Kuyper uit 1866 zien we dat het pad op het eind een bocht naar het westen maakt en weer uitkomt op de Zandijkseweg, zodat het in de 19e eeuw verlengd moet zijn. Veel bewoners maakten er gebruik van om binnendoor naar hun land te gaan. Volgens het Woordenboek der Nederlandse Taal betekent geldeloos 'zonder geld'. In veel steden en dorpen in ons land lagen vroeger Geldeloze paden en Geldelozewegen.

Het waren de buurten waar arme mensen woonden. Ook in de tijd dat Zanddijk nog een welvarend dorp was, zal dat wel het geval zijn geweest. Omdat niemand in een straat wil wonen waarvan de naam herinnert aan armoede, hebben in meerdere steden en dorpen bewoners een verzoek gedaan deze te laten veranderen. Daarom zijn er in ons land nu nog maar ongeveer zeven gemeenten met deze straatnaam. Omdat dit pad in latere eeuwen alleen door landbouwgrond werd begrensd, bleef de naam bij ons in gebruik.

Sluisweg

Keutelhouckwech (lees: Keutelhoekweg), Keutelwegje, Sluisweg; het zijn drie verschillende namen voor hetzelfde pad. Tot aan de 19e eeuw heette de Sluisweg Keutelhouckwech. Hij begon op de Veerseweg en liep door tot de hofstede Wulpenburg. Een eeuw later werd de naam verbasterd tot Keutelwegje en sinds de aanleg van het Kanaal door Walcheren heet hij Sluisweg. Aan de Keutelhouckwech lag een historisch stuk landbouwgrond. Het bestond uit drie percelen. Op de helft ervan teelde Jan Schijn van ongeveer 1610 tot zijn overlijden in 1616 tabak. Hij was de eerste in ons land die op grote schaal tabak verbouwde. Het land, met een grootte van 2,16 hectare, werd Toebacxlant (Tabaksland) genoemd, een naam die we nog tot ver in de 17e eeuw tegenkomen. In 1812 verdween dit historisch stuk grond in de vest die Napoleon rond de stad liet aanleggen. Jan Schijn woonde in het rond 1575 door Daniel de Pottere gestichte huis De Potterie. Het stond op de plek waar nu de hofstede De Tijd Die Slijt van de familie De Nood staat. Naast De Potterie stond op de hoek van de Veerseweg en de Sluisweg het huis De Keutelhouck, waar de weg naar is vernoemd.